

razložene. Ime Buccio še se tudi najde na kamenu, najdenem pri sv. Margareti kraj Glane blizo Knittelfelda na gornjem Štirnem, in večkrat se na štirskih rimskih kamnih najdejo latinske imena Clamillus, brez dvombe prestave domačih Bukov.

Spomina vreden še je napis kamena hranjenega v Trögelwangu *) na Gornjem Štirnem: „MOCETIVS Martialis (filius) vivus fecit sibi et Melisae Conjugi fidae annorum XL. filiae Capitonis“. Mocetius = Močet od moča, močka, „auricula“, das Ohrläppchen. Tudi v ruskem jeziku znana beseda močečni, „auricularis“. Rodbini Močet in Mošet še ste na Štirnem. Zavoljo sufiksa primeri osebna imena: Skarget, dalje besede: klevret, trepet, cepet in ime slovanskega roda Velet. Capito je latinsko ime, kar pomeni Glavun, Glavač. Meliša pomeni črna od mal, mel, „makelig, schmutzig, schwarz“, zato malinica, melinica, die Schwarzbeere.

Ozir po domačii.

Kočanska dolina.

Veliko krajev je bilo že v „Novicah“ popisanih, o Kočanih nam nihče ne zine. — Hočem tedaj jez ob kratkem ta kraj popisati, ker vem, da je veliko bravcov, ki še imena te doline po imenu slišali niso.

Skorej dvě uri dolga in eno uro široka dolinica se razprostira na izhodni strani Primorja in se naslanja proti izhodu in severju na Horvaško, proti zahodu na Krajsko, na južni strani se derži Čičarije. Visoke gore jo obdajajo, med katerimi je naj višja gora Kozlek. Vsa je s kamenjem obsuta, in skorej dvě uri se do nje verha hodi. Pot je težavna, pa ko se na verh pride, se vse težave pozabijo. Razgled odtod je obilno povračilo. Vidi se notranjska gora Nanos, vidi se cela Pivka, bistriška dolina, veliko vasí, cerkvá in gradov. Razprostira se pred tvojimi očmi cela Čičarija in v sinji daljini vidiš jadransko morje z otokoma Kerkom in Čersom. Vidiš celo versto juliških planin in pod nogami ti je kočanska dolinica. Tam se mirno in skrivaje Reka valí in goni celo versto mlinov in žag.

Na drugi strani dolinice so hribi nižji, in ne, kakor le ti goli, ampak s travniki obraščeni; nahajajo se tudi gojzdi na njih. Žalostno se dvigujejo podertine starega Bobanskega gradu med temi gorami. Mogočen grad je tū nekđaj bil. Al v tako samoto so se večkrat iz Horvaškega roparji pritepli in barona Lazarina (ki je prej posestnik tega grada bil) večkrat nadlegovali. Zapustili so ga tedaj in ne deleč drugega sozidali. Posestnik njegov je sedaj žl. gospod Zambelli.

Strašne pušobe so morale nekđaj tū biti, ker sam Valvazor pravi, da ima grad nemško ime „Gutenegg“ od tod, ker je v resnici vsega dobrega konec, in dalje ni nič drugega kot gojzd in puščoba.

Ker ravno o gradovih govorim, omenim tukaj tudi stari Jablanski grad. Njemu je ravno taka pela, kot staremu Bobanskemu, in tudi on je zdaj zapušen. Ne deleč od njega je mala cerkvica Materi Božji posvečena, v kateri se je smešna prigodba ribanja nosov dogodila, ki smo je nedavno v „Novicah“ brali. Ta grad pa je že na krajnski zemlji.

Reka se mirno po dolini valí in goni mnogo mlinskih koles. V njo se iztaka veliko drugih malih potokov, tedaj Kočanom nikdar merzle vodice ne zmanjkuje.

Na bregovih Reke so lepi travniki in rodovitne njive, na katerih Kočani posebno dosti krompirja pridelujejo. Tudi z živinorejo se Kočani pečajo, posebno z ovcami; kar se pa tiče sadjoreje, niso hvale vredni. Razun kakega samca oreha tū in tam se le prav malokje zapazi kako sadunosno drevó. — Vinogradov se nahaja še precej po Kočanih; na marsikterem griču zelení terta, čeravno jim truda ne poverne.

V dolini so 4 še precej velike vasí, namreč: Kutešovo, Zabiče, Terpčane in Pograje. Malo koristno bi bilo, da bi vse opisal.

Hočem tedaj le o Pograjah govoriti.

Ko od Bistrice v Kočane potuješ, vidiš pol ure deleč čedno cerkev na griču in pod gričem vas. To so Pograje. — Snažna vas ima lepe hišice; veliko jih je s ceglom kritih. Tū je vikarijat, ki obsega vso dolino. — Na griču je lepa cerkev matere Božje, ki je po prizadevanji gosp. Savinca veliko olepšana.

Pozimi hodijo fantje na Horvaško v delo. Kadar nazaj pridejo, prinesejo dokaj prisluženih krajcarčkov seboj; od prislužka po 10 in še več goldinarjev darujejo cerkvi. Kočani so čversti delavni ljudje. Z vsako hrano, z vsako obleko zadovoljni zgodaj vstajajo in na svoje dela hitijo. Eni grejo v gojzd, nasekajo derv ali brun ter jih v Bistrico prodajat vozijo. Drugi gredó na polje, ter delajo pridno in neutrudljivo. Kadar pa sneg zemljo pokrije, in jim ni več mogoče v gojzd hoditi, gredó na Horvaško in delajo karkoli si bodi.

Oblačijo se tako kakor Krajnci, le s tem razločkom, da si, kar tudi je velike hvale vredno, narejajo obleko z debelega doma pridelanega sukna; hlače imajo bele, jopič pa rujavkast.

Jezik govore slovenski, le da ga enmalo po horvaško zavijajo. Kočani so pobožni, še malo pokvarjeni ljudje; s ptujcem so prijazni in razgovorljivi. Le preradi vince serkajo, da je ob nedeljah včasih vse pijano; kadar se pa opiijejo, se začnejo prepirati in večkrat grejo kervavi iz pivnice. To ni lepo. Otroci pasejo po celo noč poleti goveda ali ovce, ogenj si zanetijo pa prepevajo včasih, da je veselje, — le premalo jih pošiljajo v Pograjsko šolo! — Da bi spoznali v koliko korist so vsakemu človeku šole, bi otroke gotovo bolj v šolo pošiljali! Janez Bilc.

Ogled po svetu.

Jarilo.

V beli Rusii se imenuje Jarilo bog spomladi in rodovitnosti. Mislijo si ga zalega belega mladenča, kateri belega konja jezdi. Pokriva ga bel plajšč. Glavo mu kinča venec spomladnega poljskega cvetja. V desnici derži človeško glavo in v levici snopič klasja. Noge ima bose.

Njemu na čast praznujejo tamošnji kmetje čas perve žetve zvečer 27. mesca travna. Berž ko se zmračí, se snide nekoliko deklic v kaki hiši. Izberejo si eno zmed njih za Jarila, ter jo oblečejo, kakor mislijo, da je Jarilo oblečen bil. Jo posadijo na konjiča, ki je h kakemu stebru privezan. Na to jame cela družba okoli Jarila igrati in plesati. Vsaka deklica ima na glavi venec dušecnega cvetja.

Ako je spomlad topla in prijazna in če je posebno dan praznovanja lep, se praznuje ta veselica pod jasnim nebom, kader svitati jema. Stareji ljudje ne branijo deklicam veselja. Dokler igra terpi, pojejo deklice enoglasno pesem, v kateri se popisujejo dela omenjenega boga, kako po celem svetu hodi, žitu rast povikšuje in ljudem rodovitnost podeluje.

Kamor s svojo ного stopi,

Rež povsodi gnati jema,

Kamorkol' okó oberne,

Tam povsod že klas dozreva.

Ta pesem je precej dolga. Čudno je, da to veselico samo deklice praznujejo ne pa mladi fantje. V drugih ruskih stranéh, na pr. v Voronežu, je bila navada, pred igro kakega mladenča do polja spremljevati. Tam se je potem na slavo omenjenega boga pelo in plesalo. Glas. slov.

Kratkočasnice.

* Blizo nekega mesta je bil blatnat bajer, v katerem je pred nekimi leti mladenec utonil; zato so si prebivavci mnogo vraž od tega jezerica pripovedovali in gosposka jih ni mogla prisiliti, da bi ga bili na suho djali in odvernili škodljive

*) „Mittheilungen des hist. Ver. für Steierm.“ V. zvez. str. 169.